

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОКО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Освітньо-професійна програма
«Економіка»
Спеціальність 051
«Економіка»
Група 2БЕП-32

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: *Обґрунтування стратегії підвищення прибутковості діяльності ПАТ
"СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"*

Проектний матеріал складається з пояснювальної записки на 54 сторінках та ілюстративного матеріалу

Студент _____ (О. Серебряков)

Керівник _____ (викладач, І. С. Касапова)

До захисту допущений

Завідувач кафедри _____ (Хачатурян О. С.)

Завідуючий відділенням _____ (Воронкова Ю.В.)

Захист « » _____ 20 р. Протокол ДКК № _____

Оцінка ДКК _____

Секретар ДКК _____

АНОТАЦІЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Серебрякова Олексія

КРБ містить 67 сторінок, 1 таблиць, 1 рисуноків, список використаних джерел з 21 найменувань, 4 додатки.

Метою даної роботи є дослідження особливостей формування та підвищення прибутковості страхових компаній. Це включає в себе рентабельність, її класифікацію, формування та використання, а також аналіз рентабельності ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА". Для аналізу прибутковості СК "Уніка" необхідно проаналізувати ефективний розподіл прибутку та напрямки його збільшення

Поставлені цілі вимагають вирішення наступних завдань для аналізу:

- визначити економічну структуру прибутку страхової компанії;
- визначити основні складові прибутку страхової компанії;
- охарактеризувати особливості формування та розподілу прибутку страхових компаній;
- визначити особливості формування та розподілу прибутку страхових компаній;
- надати фінансово-економічну характеристику діяльності ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА";
- описує склад, структуру та динаміку доходів та витрат ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА".

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки.

Одержані результати можуть бути використані для розвитку підприємства.

Рік виконання роботи - 2023 рік.

Рік захисту роботи – 2023 рік.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА..	6
1.1 Сутність та значення прибутку підприємстві	
1.2 Принципи формування стратегії для підвищення прибутковості підприємства	
1.3 Системи показників для оцінки прибутковості компанії	
Висновок до I розділу	
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ПРИБУТКОВІСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА".....	28
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"	
2.2. Дослідження доходів та витрат ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА»	
2.3. Оцінка показників прибутковості ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"	
Висновок до II розділу	
РОЗДІЛ 3. Шляхи підвищення отримання доходів ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА".....	48
3.1. Зарубіжний досвід підвищення прибутковості страхових компаній	
3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості страхових компаній ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"	
Список використаної літератури.....	54

					БЕП 32.19.000.КРБ					
Вим.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	<i>Обґрунтування стратегії підвищення прибутковості діяльності ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"</i>			Літ.	Арк.	Аркушів
Розроб.	Серебряков О.									4
Керівник	Касапова І. С.									

ВСТУП

Актуальність теми. Роль прибутку в сучасних економічних процесах займає важливе місце в загальній системі вартісних інструментів ринкової економіки. Прибуток є важливою рушійною силою страхових компаній, що забезпечує інтереси держави, власників та управлінського персоналу страхових компаній.

Тому в процесі дослідження механізмів формування та управління прибутком страхових компаній велике значення має процес аналізу механізмів формування та управління прибутком страхових компаній, необхідність розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності формування та розподілу прибутку страхових компаній, а також необхідність розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності формування та розподілу прибутку страхових компаній, а також необхідність розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності формування та розподілу прибутку страхових компаній.

Як існує потреба в розробці пропозицій щодо підвищення ефективності формування та розподілу прибутку страхових компаній, так само існує потреба в розробці пропозицій щодо підвищення ефективності формування та розподілу прибутку страхових компаній.

Будь-яка страхова діяльність, яка не має позитивних фінансових результатів і не характеризується позитивною динамікою зростання, не є перспективною.

Все більше уваги приділяється розміру отриманого прибутку та рентабельності страхової компанії. Тому обрана тема є доречною. Прибуток забезпечує майбутній розвиток організації.

Метою даної роботи є дослідження особливостей формування та підвищення прибутковості страхових компаній. Це включає в себе рентабельність, її класифікацію, формування та використання, а також аналіз рентабельності ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА". Для аналізу прибутковості СК "ОСТРА" необхідно проаналізувати ефективний розподіл прибутку та напрямки його збільшення.

Поставлені цілі вимагають вирішення наступних завдань для аналізу:

						Лист
						6
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

- визначити економічну структуру прибутку страхової компанії;
- визначити основні складові прибутку страхової компанії;
- охарактеризувати особливості формування та розподілу прибутку страхових компаній;
- визначити особливості формування та розподілу прибутку страхових компаній;
- надати фінансово-економічну характеристику діяльності ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА";
- описує склад, структуру та динаміку доходів та витрат ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА".
- для досягнення цілей цього дослідження були використані наступні методи:
- діалектичний - при розкритті змісту;
- абстрактно-логічний - при формулюванні висновків.
- економіко-математичні та статистичні методи - при формулюванні висновків і рекомендацій;
- статистичні методи - при аналізі діяльності страхових компаній.

У першому розділі було вивчено поняття прибутковості, значення прибутку для діяльності підприємства. Охарактеризовані основні економічні показники підприємства та визначено порядок їх розрахунку.

У другому розділі здійснена характеристика страхової діяльності в Україні. Також була надана техніко-економічна характеристика ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА". Були проведені розрахунки основних економічних показників підприємства, були виявленні недоліки та планування стратегій покращення стану страхової компанії.

У третьому розділі було розглянуто зарубіжний досвід страхових компаній. Були надані пропозиції щодо підвищення прибутковості страхової компанії.

						Лист
						7
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та значення прибутку підприємстві

Прибуток на підприємстві є одним з основних показників ефективності його діяльності та має велике значення для розвитку бізнесу. Ось декілька аспектів, які підкреслюють важливість прибутку на підприємстві:

1. **Забезпечення операційної діяльності:** Прибуток допомагає компанії покривати свої поточні витрати, такі як зарплата працівникам, оплата ресурсів та інші операційні витрати.

2. **Інвестування в розвиток:** Прибуткові підприємства можуть реінвестувати частину своїх прибутків у розвиток бізнесу, наприклад, у покупку нового обладнання, проведення досліджень та розробок, або відкриття нових ринків.

3. **Залучення інвесторів та кредитів:** Високий рівень прибутку може залучити інвесторів та збільшити можливості отримання кредитів, що може бути використано для подальшого розвитку підприємства.

4. **Фінансова стабільність:** Прибуток є важливим для забезпечення фінансової стабільності підприємства. Воно може створити фінансові резерви, які можуть бути використані у випадку економічних криз або інших непередбачених обставин.

5. **Соціальна відповідальність:** Підприємства, які отримують прибуток, можуть також здійснювати соціальні інвестиції, сприяючи розвитку місцевих громад або підтримуючи благодійні проекти.

6. **Мотивація для співробітників:** Прибуткові підприємства можуть пропонувати своїм співробітникам кращі умови праці, винагороди, премії та можливості кар'єрного зростання, що позитивно впливає на мотивацію та задоволеність персоналу.

7. **Підвищення конкурентоспроможності:** Наявність прибутку дозволяє підприємству реагувати на зміни ринкових умов, швидше адаптуватися до нововведень, що в свою чергу підвищує його конкурентоспроможність на ринку.

						Лист
						8
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Отже, прибуток на підприємстві не тільки свідчить про його ефективність та фінансову стабільність, але і відіграє важливу роль у забезпеченні його довгострокового розвитку та внесенні позитивного впливу на соціальне оточення.

Основною метою комерційних підприємств у ринковому середовищі є максимізація прибутку.

У найзагальнішому розумінні прибуток - це кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства. Він розраховується як різниця між доходами і витратами.

Для більш повного розкриття значення прибутку на підприємстві, розглянемо визначення поняття «прибуток» з різних точок зору.

Прибуток — це частина чистого доходу (чистої виручки), що залишається на підприємстві після відшкодування всіх витрат, пов'язаних з виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності [1, с. 420]:

$$П = Д - В, \quad (1.1.1)$$

де П — прибуток;

Д — дохід (виручка);

В — витрати.

Якщо доходи перевищують витрати, компанія отримує прибуток. Якщо витрати перевищують доходи, компанія отримує збиток. У протилежному випадку - збиток. Таким чином, фінансові результати виробничо-господарської діяльності підприємства - це економічні наслідки виробничо-господарської діяльності підприємства.

Фінансові результати, які є економічними наслідками виробничо-господарської діяльності підприємства, можуть виникати двома шляхами

- прибуток у позитивній формі;
- збиток у його негативній формі.

Прибуток — це кількісно-якісний показник, який синтезує всі аспекти діяльності підприємства.

Прибуток - це кількісно-якісний показник, який інтегрує всі аспекти діяльності підприємства і характеризує ефективність господарської діяльності в цілому. Це

						Лист
						9
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

пояснюється тим, що він характеризує ефективність господарської діяльності в цілому.

Залежно від виду діяльності підприємства розрізняють такі види прибутку:

1) Валовий прибуток - це фінансово-економічний результат діяльності підприємства, який розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації та собівартістю реалізованої продукції.

2) Прибуток від господарської діяльності - це валовий прибуток, скоригований на різницю між іншими операційними доходами та операційним прибутком витратами (адміністративними, збутовими та іншими операційними витратами).

Інші операційні доходи відображають доходи від доопераційної діяльності підприємства, за винятком доходу від реалізації продукції (виручки).

- Дохід від операційної оренди активів;

- Дохід від реалізації іноземної валюти;

- Операційні курсові різниці від операцій з іноземною валютою;

- Надходження від продажу оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття.

- Надходження від реалізації необоротних активів (крім фінансових інвестицій);

- Суми штрафів, пені, неустойок та інших санкцій, визнаних боржником за порушення господарських договорів, стягнення яких здійснюється за рішенням суду;

- Суми оборотних активів та безоплатно отриманих грантів;

- Повернення раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні) тощо.

Операційні витрати включають:

- Адміністративні витрати (загальні операційні витрати, пов'язані із управлінням та обслуговуванням бізнесу);

- Витрати збут (наприклад, витрати на утримання відділу продажів, рекламу та дослідження ринку, пакувальні матеріали та ремонт тари, доставку продукції споживачам та транспортні страхові премії).

									Лист
									10
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата					

- Інші операційні витрати (реалізовані запаси, резерв сумнівних боргів та списання безнадійної дебіторської заборгованості, втрати від знецінення запасів, втрати від операційних курсових різниць, визнання економічних санкцій, нестачі і втрати від псування цінностей, відшкодування матеріальних збитків, всі інші витрати, що виникають в результаті операційної діяльності компанії, за винятком витрат, що включаються до виробничої собівартості.

3) Прибуток до оподаткування - це прибуток від операційної діяльності, скоригований на фінансові доходи та інші доходи і фінансові витрати та інші витрати.

Фінансові та інші доходи включають:

- дивіденди;
- дроценти та інші доходи від фінансових інвестицій;
- дохід від інвестицій в інші компанії;
- неопераційні курсові різниці та інші доходи.

Фінансові та інші витрати включають:

- відсотки за позиковим капіталом;
- втрати від знецінення фінансових інвестицій та основних засобів;
- інші втрати та витрати, не пов'язані з операційною діяльністю.

Цей скоригований прибуток є оподатковуваним прибутком за звітний період.

4) Чистий прибуток – це прибуток компанії після сплати податку на прибуток.

Згідно Господарського Кодексу України, прибуток (доход) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань [2].

Прибуток – це та частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат, пов'язаних із виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності [3, с. 501].

						Лист
						11
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Прибуток – це категорія, яка найкраще відображає фінансовий стан підприємства та його здатність розширювати свою виробничу діяльність.

Очевидно, що чим вищий прибуток, тим більші можливості для економічного розвитку та виробничої діяльності підприємства. Прибуток – це джерело підвищення рівня добробуту населення, що визначає рівень фінансової стабільності країни [4].

Прибуток є ключовим показником, що відображає ефективність роботи компанії та цілі її діяльності. Це основний показник, що відображає цілі діяльності підприємства. Прибуток є основним джерелом коштів для розвитку підприємств. Тому, однією з основних тем в галузі економіки та фінансів є визначення фінансового результату діяльності підприємства [5].

Зазвичай поняття «прибуток» ототожнюється з поняттям «дохід».

Однак ми вважаємо, що поняття «дохід» є ширшим за поняття «прибуток». Дохід широко використовується на загальному, економічному та побутовому рівнях. Воно включає в себе національний дохід держави, доходи її громадян та доходи підприємств. Виручка – це сукупний грошовий дохід підприємства від реалізації продукції, виконання робіт та надання послуг.

Валовий дохід - це сума доходу, яку підприємство отримує від продажу певної кількості продукції.

Валовий дохід підприємства - це грошова виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), інших матеріальних цінностей та майна підприємства (включаючи роботи, послуги).

Прибуток - це складова частина доходу, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства. Він характеризується тим, що перевищенням доходів над витратами, що є метою підприємницької діяльності. Вважається одним з основних показників ефективності діяльності підприємства.

Задовільний рівень ефективності вимагає, з одного боку, щоб кінцеві результати перевищували витрати, понесені на їх досягнення.

						Лист
						12
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

З одного боку, кінцеві результати повинні перевищувати витрати, понесені на їх досягнення; з іншого боку, досягнуті результати повинні порівнюватися з результатами аналогічних підприємств.

Прибуток вважається однією з найбільш неоднозначних економічних категорій, тому його визначення є складним. Складність її визначення зумовлена різноманітністю інтересів, які вона відображає.

Не існує єдиного погляду навизначення цієї економічної категорії. З цієї причини у табл.1.1.1 згруповано та представлено підходи до визначення прибутку.

Таблиця 1.1. 1

Підходи, що існують до визначення категорії прибуток

№	Джерело	Визначення
1	2	3
1	Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. [11]	Прибуток-це різниця між загальним доходом і витратами на виробництво та реалізацію продукції.
4	Довгань Л.П., Радкевич М.В. [12, с. 123]	Термін «прибуток» розуміють як виробничу категорію, яка характеризує відносини, що складаються в процесі суспільного виробництва; як частину додаткової вартості, створену і реалізовану, готову до розподілу.
5	Білик В.О. [13]	Прибуток: 1) є результатом використання капіталу як основного фактору будь-якого виробництва; 2) винагорода капіталіста за те, що він відкладає особисте споживання свого капіталу і йде на ризик в очікуванні ефекту від вкладених у виробництво грошей; 3) як трудовий дохід від будь-якого виду комерційної діяльності; 4) як результат існування монополії.

Продовження таблиці 1.1.1

6	Мочерний С.В. [14]	Прибуток є однією з форм чистого доходу в умовах розвинених товарно-грошових відносин і частково являє собою вартість необхідного додаткового продукту. Прибуток як вартість - це різниця між ціною продажу товару і витратами на його виробництво.
7	Алексеєнко Л.М., Олексієнко В.М. [15]	Прибуток - виражений у грошовій формі чистий дохід підприємства на вкладений капітал, що характеризує винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності і являє собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності.
10	Осовська Г.В., Юшкевич О.О. [16]	Прибуток - це перевищення виручки від реалізації товарів і послуг над витратами на виробництво і реалізацію цих товарів і є одним з найважливіших показників фінансових результатів діяльності компанії або підприємця. Прибуток розраховується в грошовому вираженні як різниця між виручкою від реалізації продукції бізнесу та загальною вартістю факторів виробництва для цієї діяльності.
11	Климко Г.Н. [17]	Прибуток, про який говорить В. Петті, - це частина продукції, що залишається після вирахування заробітної плати. А. Сміт розумів прибуток як дохід промислового капіталіста після сплати ренти землевласникам і відсотка власникам грошового капіталу. Д. Рікардо виявив обернену залежність між прибутком і земельною рентою, а також між заробітною платою і прибутком. Яка частина виробленої продукції виплачується як заробітна плата - дуже важливе питання при вивченні лихварства.
12	Ільчук М.М., Іщенко Т.Д. [18]	Прибуток визначається шляхом віднімання від скоригованого валового доходу за звітний період загальних витрат платника податку та амортизаційних відрахувань.
13	Богачова О.В., Винокуров К.С., Крусь Ю.І. [19]	Прибуток від реалізації - це різниця між виручкою від реалізації продукції за ціною реалізації, без урахування акцизного збору, податку на додану вартість, ввізного мита, митних зборів та інших обов'язкових платежів і зборів, передбачених чинним законодавством, та витратами, що включаються до собівартості реалізованої продукції. Валовий прибуток - це різниця між валовим доходом і валовими витратами на реалізацію продукції, виражена в грошовому еквіваленті.
14	Філімоненков О.С. [20]	Прибуток - це частина вартості додаткового або створеного продукту, виражена в грошах, форма чистого прибутку.
19	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [21]	Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Виходячи з цього, абсолютна сума прибутку, отриманого підприємством, є дуже важливим показником ефективності, але, незважаючи на те, що це дуже важливий показник діяльності, він не може характеризувати рівень економічної ефективності. Це пов'язано з тим, що абсолютна сума прибутку має лише одноразовий економічний ефект. З іншого боку, цю міру ефективності характеризує показник рентабельності.

Абсолютним показником прибутковості компанії є її прибуток, наявність якого свідчить про ефективність її діяльності. Наявність прибутку свідчить про ефективність діяльності, але сама по собі його величина не визначає рівень прибутку. Для цього необхідно порівняти показники прибутку з показниками витрат ресурсів та їх відносні величини [6].

Прибуток - це різниця між ціною реалізації та собівартістю продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю продукції, яка є різницею між сумою отриманого доходу і сумою витрат, понесених на виробництво і реалізацію продукції.

Слід зазначити, що прибуток як важлива категорія ринкових відносин характеризує функції ринкових відносин.

Цей зв'язок визначає наступні функції [6]:

1) Економічні ефекти, тобто ті, що характеризують кінцевий фінансовий результат;

2) Прибуток виконує стимулюючу функцію-він є фінансовим результатом, ключовим елементом фінансового результату і важливим елементом фінансових ресурсів підприємства;

3) Прибуток є ресурсом для бюджетування на різних рівнях.

На рівень та розмір прибутку впливає низка факторів. Їх можна розділити на зовнішні та внутрішні фактори [6].

До екзогенних (зовнішніх) факторів належать природні умови, транспортні умови, державне регулювання цін, тарифів, відсотків, ставок та оподаткування, прибутку, штрафні санкції та конкуренція на товарних ринках. Ці фактори не залежать від діяльності підприємств, але має значний вплив на прибутки підприємств [6].

						Лист
						15
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

До ендогенних (внутрішніх) факторів належать обсяги виробництва та реалізації продукції, структура продукції, витрати на виробництво, продуктивність праці обсяги виробництва та реалізації продукції, структура продукції, собівартість продукції, якість продукції, ціна тощо.

Загальний прибуток підприємства є кінцевим результатом діяльності підприємства.

Загальний прибуток підприємства є кінцевим результатом діяльності підприємства. Він включає в себе прибуток від усіх видів діяльності підприємства: прибуток від господарської діяльності; прибуток від звичайної діяльності та прибуток від спеціальної діяльності.

Крім того, розраховується також чистий прибуток (прибуток, що залишається на розсуд підприємства). Основною складовою валового прибутку є прибуток від операційної діяльності і прибуток від реалізації товарної продукції. На нього припадає понад 95 відсотків загального прибутку.

Рентабельність – це відносний показник прибутковості, що характеризує ефективність роботи підприємства [1].

Показники рентабельності є ключовими фінансовими показниками, які вимірюють здатність компанії або інвестиції приносити прибуток в порівнянні з витратами або інвестованими ресурсами. Ці показники допомагають оцінити ефективність управління і можуть бути використані для порівняння різних компаній або інвестиційних можливостей. Ось декілька основних показників рентабельності:

Рентабельність активів (ROA) - показує, як ефективно компанія використовує свої активи для генерування прибутку. Розраховується як відношення чистого прибутку до середньої суми активів:

$$ROA = \text{Чистий прибуток} / \text{Середня сума активів} \quad (1.1.2)$$

Рентабельність власного капіталу (ROE) - показує, наскільки ефективно компанія використовує власний капітал для генерування прибутку. Розраховується як відношення чистого прибутку до середнього значення власного капіталу:

						Лист
						16
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

$$\text{ROE} = \text{Чистий прибуток} / \text{Середній власний капітал} \quad (1.1.3)$$

Рентабельність інвестованого капіталу (ROIC) - вимірює ефективність використання капіталу компанією (власного та залученого) для генерування прибутку. Розраховується як відношення операційного прибутку після оподаткування до загальної суми інвестованого капіталу:

$$\text{ROIC} = \text{Операційний прибуток після оподаткування} / \text{Інвестований капітал} \quad (1.1.4)$$

Рентабельність продажу (ROS) - показує, яку частку прибутку компанія генерує з кожної одиниці виручки. Розраховується як відношення чистого прибутку до виручки від продажу:

$$\text{ROS} = \text{Чистий прибуток} / \text{Виручка від продажу} \quad (1.1.5)$$

Рентабельність за межами вкладених коштів (ROI) - вимірює здатність інвестицій приносити прибуток у порівнянні з витратами на них. Розраховується як відношення прибутку від інвестицій до їх вартості:

$$\text{ROI} = (\text{Прибуток від інвестицій} - \text{Вартість інвестицій}) / \text{Вартість інвестицій} \quad (1.1.6)$$

Ці показники допомагають інвесторам, кредиторам та менеджменту компаній оцінювати ефективність фінансової діяльності та приймати обґрунтовані рішення.

Отже, прибуток підприємства є одним з основних фінансових показників, який відображає різницю між доходами та витратами, отриманими та здійсненими підприємством протягом певного періоду часу. Цей показник відіграє ключову роль у визначенні ефективності діяльності компанії, а також має велике значення для власників, інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Основні аспекти сутності та значення прибутку підприємству:

						Лист
						17
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

1. Міра ефективності: Прибуток служить мірою ефективності підприємства, допомагаючи оцінити, наскільки ефективно компанія використовує свої ресурси для генерації доходу.

2. Інвестиції: Коли підприємство отримує прибуток, воно може інвестувати ці кошти у розвиток бізнесу, покращення продукції, дослідження та розвиток, а також у розширення ринків збуту.

3. Винагорода власникам: Прибуток є основним джерелом винагороди для власників підприємства, так як з нього можуть виплачуватися дивіденди.

4. Забезпечення кредитоспроможності: Підприємства, які демонструють стабільний та достатній рівень прибутку, зазвичай мають кращий доступ до кредитів, оскільки вони виглядають надійніше для кредиторів.

5. Створення резервів: Прибуток дозволяє підприємству створювати фінансові резерви, які можуть бути використані у випадку непередбачених обставин або можливостей.

6. Соціальна відповідальність: Прибуткові підприємства можуть здійснювати соціальні інвестиції, сприяючи розвитку громад, в яких вони діють, через благодійність, спонсорство та інші ініціативи.

7. Оцінка та привабливість для інвесторів: Прибуток є важливим показником для інвесторів, які аналізують фінансову здатність підприємства до генерування прибутку перед прийняттям рішення про інвестування.

Сумарно, прибуток є життєво важливим для стабільності, росту та успіху підприємства на ринку.

Рентабельність підприємства - це показник ефективності використання ресурсів, що характеризує здатність підприємства отримувати прибуток від вкладених в нього інвестицій. Рентабельність дає можливість оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси, та визначити, чи є діяльність підприємства прибутковою.

						Лист
						18
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

1.2 Принципи формування стратегії для підвищення прибутковості підприємства

При розробці стратегії підвищення прибутковості підприємства важливо пам'ятати, що успіх досягається завдяки комплексному підходу, який поєднує ефективне управління, інновації, клієнтоорієнтованість і соціальну відповідальність. Для цього необхідне проведення економічного аналізу.

Економічний аналіз – це метод дослідження та наукового вивчення певних явищ, процесів, дій та взаємопов'язаних і взаємозалежних систем.

В економіці цей метод використовується для виявлення закономірностей і тенденцій розвитку економічних процесів, а також для виявлення та оцінки основних факторів, що позитивно або негативно впливають на результативні показники.

В економіці використовується для виявлення закономірностей і тенденцій розвитку економічних процесів, а також для виявлення та оцінки основних факторів, які позитивно або негативно впливають на результативні показники.

Зрозуміло, що власники бізнесу зацікавлені у стабільній роботі своїх підприємств, це можливо лише за умови прибуткової діяльності підприємства та ефективного використання його прибутку

Звідси випливає наступний висновок, економічний аналіз у сфері формування та розподілу прибутку відіграє важливу роль.

Значення ключових показників ефективності та ділової активності,

Завданнями економічного аналізу формування та розподілу прибутку є: оцінка ефективності діяльності підприємства, визначення складових формування прибутку, ефективності роботи підприємства; визначення складових формування прибутку та ефективності розподілу прибутку, пошук та обґрунтування резервів збільшення прибутку.

Формування стратегії для підвищення прибутковості підприємства має бути виконане з урахуванням ряду ключових принципів:

						Лист
						19
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

1. Аналіз ринку: Вивчення поточного стану ринку, особливостей попиту і пропозиції, конкурентів, а також визначення ніші, де підприємство може досягти конкурентних переваг.

2. Визначення цілей: Чітке визначення довгострокових і короткострокових цілей підприємства, що відповідають його потенціалу, ресурсам і можливостям.

3. Спрямованість на клієнта: Врахування потреб і вимог клієнтів у розробці продуктів і послуг, зосередження на підвищенні якості обслуговування.

4. Інноваційність: Впровадження нових технологій, методів і підходів для підвищення ефективності процесів, зниження витрат і розширення асортименту продукції.

5. Оптимізація витрат: Аналіз та оптимізація витрат на різних етапах виробництва і продажу з метою збільшення прибутковості.

6. Адаптивність: Здатність швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, реагування на нові тенденції та можливості.

7. Управління ризиками: Визначення можливих ризиків і розробка стратегій їх мінімізації.

8. Моніторинг та оцінка результатів: Постійний контроль за ходом виконання стратегії, аналіз ефективності застосованих підходів і, за необхідності, корекція стратегічних рішень.

9. Корпоративна культура: Створення позитивної корпоративної культури, яка сприяє залученню та розвитку талановитих співробітників, зміцненню командного духу і збільшенню продуктивності.

10. Соціальна відповідальність: Врахування інтересів суспільства, участь у соціальних проектах, дотримання етичних норм і стандартів екологічної безпеки.

						Лист
						20
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

1.3 Системи показників для оцінки прибутковості компанії

Фінансовий аналіз компанії допомагає завчасно оцінити ефективність підприємства та зробити висновки про його діяльність. Можна виділити чотири групи показників фінансового аналізу, це: ліквідність, рентабельність, ділова активність і платоспроможність підприємства [7].

1. Показники групи ліквідності враховують наступне:

- здатність бізнесу сплачувати свої зобов'язання за рахунок поточних активів у термін до одного року. Іншими словами, чи є в наявності ресурси для погашення боргів;

- здатність погасити поточні зобов'язання, використовуючи лише грошові кошти та їх еквіваленти. Цей показник дозволяє визначити, чи має компанія на даний момент ресурси для задоволення вимог кредиторів;

- відношення поточних активів за вирахуванням запасів до поточних зобов'язань;

- здатність покрити короткострокові зобов'язання найбільш ліквідними активами;

- співвідношення грошових коштів та їх еквівалентів у структурі активів компанії.

2. Показники групи платоспроможності враховують наступне:

- співвідношення власного капіталу до загальної суми коштів, інвестованих у господарську діяльність. Чим вищий цей показник, тим більш фінансово незалежним є підприємство від своїх кредиторів;

- ступінь відповідності боргового навантаження операційному прибутку підприємства;

- співвідношення власного капіталу до основних засобів.

3. Показники групи ділової активності враховують:

- ефективність використання активів підприємства по відношенню до суми доходу;

						Лист
						21
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

- ефективність використання оборотного капіталу підприємства по відношенню до суми доходу;

- ефективність використання оборотного капіталу компанії по відношенню до обсягу доходів;

- динаміка дебіторської заборгованості.

4. Показники групи прибутковості наступні:

- на скільки ефективно менеджмент використовує активи компанії та отримує прибуток. Від'ємні значення свідчать про збитки;

- на скільки прибутковою є фірма для її власників та інвесторів;

- відношення валового прибутку до обсягу продажів. Це співвідношення показує реальну прибутковість бізнесу компанії. Зміна маржинальності порівняно з попереднім роком показує, як змінилася цінова політика та ефективність роботи компанії;

- відношення прибутку до оподаткування до загальних активів компанії;

- відношення валового прибутку (збитку) до собівартості реалізованої продукції;

- відношення валового прибутку до операційних витрат компанії;

- відношення прибутку від операційної діяльності до собівартості та операційних витрат (наприклад, адміністративних витрат та витрат на збут), пов'язаних з реалізацією продукції (робіт, послуг).

Розглянемо детально 4 групу показників.

Ефективність управління активами компанії та отримання прибутку залежить від багатьох факторів, включаючи індустрію, в якій діє компанія, конкретні стратегії управління та уміння команди керівників.

Основні показники, які допомагають оцінити ефективність управління активами, включають:

Показники рентабельності активів, який вказує на те, скільки прибутку генерується на кожну одиницю активів компанії. Вищий показник ROA свідчить про більш ефективне використання активів.

						Лист
						22
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Оборотність активів: Цей показник вимірює, як швидко компанія генерує продажі відносно свого активного портфеля. Вищий показник оборотності активів (Asset Turnover) означає більш ефективне використання активів для генерації продажів.

Показники рентабельності вкладень: Ці показники, такі як рентабельність вкладень (ROI - Return on Investment) або рентабельність власного капіталу (ROE - Return on Equity), допомагають виміряти ефективність вкладених коштів. Вони вказують на те, яку прибутковість компанія отримує від своїх інвестицій або власного капіталу.

Аналіз прибутковості за сегментами: Компанії можуть також аналізувати ефективність управління активами за окремими сегментами бізнесу, щоб визначити, які сегменти є найбільш прибутковими та варто їх розвивати.

Прибутковість фірми для її власників та інвесторів може залежати від багатьох факторів, і немає однозначної відповіді на це питання. Ось кілька аспектів, які варто враховувати:

Вид діяльності: Деякі галузі бізнесу мають вищі маржі прибутку, тоді як інші менш прибуткові.

Конкуренція: Чим більше конкуренція в галузі, тим, як правило, нижчі прибутки. Якщо фірма має унікальні конкурентні переваги, це може збільшити її прибутковість.

Ефективність управління: Компетентне керівництво, здатне ефективно керувати ресурсами та реагувати на зміни ринку, може сприяти збільшенню прибутковості фірми.

Ринкові умови: Економічний цикл та ринкові умови також впливають на прибутковість. У часи економічного зростання фірми зазвичай більш прибуткові, ніж у періоди спаду.

Фінансові характеристики: Рентабельність фірми можна вимірювати за допомогою таких фінансових показників, як рентабельність активів (ROA), рентабельність власного капіталу (ROE) та рентабельність продажів (ROS).

						Лист
						23
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Ризики: Високі рівні ризику можуть знижувати прибутковість фірми, але також можуть збільшувати потенційні виграші для інвесторів.

Стратегія інвестування: Для інвесторів також важливо розглядати стратегію інвестування, оскільки короткострокові інвестиції можуть мати інший рівень прибутковості в порівнянні з довгостроковими інвестиціями.

Отже, важливо проаналізувати різні аспекти фірми та ринкові умови, щоб зрозуміти, наскільки прибутковою вона може бути для власників та інвесторів.

Відношення валового прибутку до обсягу продажів є фінансовим показником, який допомагає оцінити ефективність діяльності підприємства. Цей показник також відомий як коефіцієнт валової рентабельності продажів або валовий марж (Gross Margin).

Формула для обчислення цього показника:

$$\text{Валовий марж} = (\text{Валовий прибуток} / \text{Обсяг продажів}) * 100 \quad (2.3.6)$$

Валовий прибуток - це різниця між обсягом продажів та змінними витратами на виробництво та реалізацію продукції.

Обсяг продажів - це сума грошей, отримана від продажу товарів або послуг.

Цей показник вимірюється у відсотках і показує, яка частина від обсягу продажів є валовим прибутком. Він є важливим для аналізу ефективності управління витратами та встановлення цінової політики.

Високий валовий марж свідчить про високу ефективність виробництва та реалізації продукції, а низький - може вказувати на невдалу цінову політику, високі виробничі витрати або неефективне управління ресурсами.

Відношення прибутку до оподаткування до загальних активів компанії є показником рентабельності активів до оподаткування (податкової рентабельності активів). Цей показник вимірює ефективність використання ресурсів компанії з точки зору створення прибутку до оподаткування.

Показник рентабельності активів до оподаткування розраховується за формулою:

						Лист
						24
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

$$\text{Податкова рентабельність активів} = \left(\frac{\text{Прибуток до оподаткування}}{\text{Загальні активи}} \right) \times 100 \quad (1.3.7)$$

Прибуток до оподаткування - це сума прибутку компанії до врахування податків;

Загальні активи - це сума всіх ресурсів, які контролюються компанією.

Цей показник важливий для оцінки ефективності управління активами компанії. Висока рентабельність активів до оподаткування може свідчити про ефективне використання активів у генерації прибутку, тоді як низька рентабельність може вказувати на проблеми в управлінні активами або на те, що компанія працює в складних ринкових умовах.

Відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції – це показник, який відображає ефективність використання ресурсів підприємством і дає уявлення про рентабельність виробництва.

Валовий прибуток розраховується як різниця між виручкою від продажу продукції (доходами) і собівартістю реалізованої продукції. Собівартість реалізованої продукції включає вартість матеріалів, праці, амортизації та інших виробничих витрат.

Показник відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції можна розрахувати за формулою:

$$\text{Відношення валового прибутку до собівартості} = \left(\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}} \right) * 100\% \quad (1.3.8)$$

Цей показник вимірюється у відсотках і показує, який відсоток від собівартості реалізованої продукції складає валовий прибуток. Чим вище цей показник, тим більш ефективно підприємство використовує свої ресурси для генерації прибутку.

Відношення валового прибутку до операційних витрат - це показник, який використовується для вимірювання ефективності компанії у генеруванні прибутку відносно її операційних витрат. Цей показник може бути корисним для визначення

						Лист
						25
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

того, наскільки ефективно компанія використовує свої ресурси для створення прибутку.

Валовий прибуток - це різниця між виручкою від продажу та вартістю проданих товарів:

$$\text{ВП} = \text{Виручка} - \text{Вартість проданих товарів} \quad (1.3.9)$$

Операційні витрати - це витрати, які понесені компанією у процесі здійснення своєї звичайної діяльності, такі як зарплата працівникам, оренда, комунальні послуги тощо.

Відношення валового прибутку до операційних витрат можна розрахувати за формулою:

$$\begin{aligned} & \text{Відношення ВП до операційних витрат} = \\ & = \text{Валовий прибуток} / \text{Операційні витрати} \end{aligned} \quad (1.3.10)$$

Цей показник може бути виражений у відсотках. Якщо показник вище 1, це може свідчити про те, що компанія ефективно генерує прибуток на кожну одиницю витрат. Якщо показник менше 1, це може свідчити про те, що компанія має проблеми з ефективністю та може витратити більше, ніж заробляє.

Важливо зазначити, що цей показник слід розглядати в контексті галузі, в якій діє компанія, а також порівнювати з конкурентами або історичними даними.

Відношення прибутку від операційної діяльності до собівартості та операційних витрат відоме як рентабельність. Це показник, який відображає ефективність бізнесу в генеруванні прибутку від своєї основної діяльності. Щоб розрахувати це відношення, використовують формулу:

$$\text{Рентабельність} = (\text{Прибуток від операційної діяльності} / \text{Собівартість та операційні витрати}) * 100 \quad (1.3.11)$$

						Лист
						26
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Де прибуток від операційної діяльності включає дохід, отриманий від основної діяльності компанії (наприклад, продаж товарів або послуг), а собівартість та операційні витрати включають витрати, пов'язані з виробництвом або наданням послуг.

Результат виражається у відсотках і показує, скільки відсотків собівартості та операційних витрат становить прибуток від операційної діяльності. Вища рентабельність свідчить про більш ефективну діяльність компанії, оскільки вона здатна генерувати більше прибутку від кожного витраченого грошового одиниці.

ВИСНОВОК ДО I РОЗДІЛУ

У першому розділі розглянули теоретичні аспекти значення прибутку, його функції та порядок цього формування.

Так, з нашої точки зору, прибуток – це позитивний фінансовий результат, який виникає, коли доходи підприємства, організації або особи перевищують їх витрати. Іншими словами, це та сума грошей, яка залишається після того, як від доходів віднімуть всі витрати.

Прибуток може розглядатися на різних рівнях:

1. Операційний прибуток – це прибуток, отриманий від основної діяльності підприємства. Для цього від доходів віднімають змінні та постійні витрати, без врахування податків та інших фінансових витрат.

2. Чистий прибуток – це прибуток, який залишається після віднімання всіх витрат, включаючи операційні, фінансові, а також податки.

3. Валовий прибуток – це різниця між доходами від продажу товарів або послуг та витратами на їх виробництво.

4. Економічний прибуток – це прибуток, який враховує не тільки звичайні витрати, а й втрачені можливості. Він допомагає визначити, чи створює інвестиція або бізнес цінність, порівнюючи фактичний прибуток з тим, який могли б отримати, інвестуючи ресурси в найкращу альтернативу.

						Лист
						27
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Прибуток важливий не тільки як показник ефективності бізнесу, але й як джерело коштів для подальшого розвитку, інвестицій та виплати дивідендів акціонерам у випадку корпорацій.

Функції прибутку є важливою частиною економічного аналізу, і вони відіграють ключову роль у прийнятті рішень бізнесом. В контексті мікроекономіки, прибуток це різниця між загальними доходами і загальними витратами підприємства.

Основні функції прибутку:

Оцінка рентабельності: Функція прибутку дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси, та яка є рентабельність інвестованого капіталу.

Розподіл ресурсів: Якщо підприємство отримує високий рівень прибутку в певній галузі, це може бути сигналом для інших компаній ввести ресурси в цю галузь. Навпаки, низька прибутковість може вказувати на необхідність перерозподілу ресурсів.

Спонування до інновацій: Високий рівень прибутку може стимулювати підприємців до розробки нових продуктів, технологій, або методів виробництва, що може підвищити ефективність і конкурентоспроможність.

Джерело фінансування: Прибуток, який генерує підприємство, може бути використаний як джерело фінансування для подальшого розвитку, інвестицій, або для погашення зобов'язань.

Винагорода за ризик: Підприємці беруть на себе ризик, вкладаючи свій капітал в бізнес. Прибуток служить винагородою за цей ризик.

Проаналізували поняття рентабельності та його види. Так, з вивченого, можемо сказати, що рентабельність підприємства - це найважливіший фінансовий показник, який вказує на ефективність використання ресурсів підприємством та його здатність генерувати прибуток. Вона показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи, капітал та інші ресурси для отримання прибутку. Цей показник є важливим для інвесторів, кредиторів, власників бізнесу, а також для аналізу загальної ефективності господарської діяльності підприємства.

						Лист
						28
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

В ході роботи були розглянуті основні види рентабельності:

1. Рентабельність активів (ROA) - показує, скільки прибутку підприємство заробляє відносно до загальної вартості його активів. Розраховується як відношення чистого прибутку до загальних активів.

2. Рентабельність власного капіталу (ROE) - показує, наскільки ефективно підприємство використовує свій власний капітал для генерації прибутку. Розраховується як відношення чистого прибутку до власного капіталу.

3. Рентабельність продажів (ROS) - показує, яка частина виручки від продажів перетворюється в прибуток. Розраховується як відношення операційного прибутку до виручки від продажів.

4. Рентабельність інвестованого капіталу (ROIC) - показує, наскільки ефективно підприємство використовує інвестований капітал (власний плюс залучений) для створення додаткової вартості. Розраховується як відношення операційного прибутку після оподаткування до суми власного та залученого капіталу.

Для оцінки ефективності підприємства важливо використовувати комбінацію різних показників рентабельності, а також порівнювати їх з показниками інших підприємств у тій же галузі.

Розглянемо показники прибутковості на прикладі підприємства ПАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА»».

						Лист
						29
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

2. ОЦІНКА ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"

2.1. Аналіз розвитку ринку страхування життя в Україні

Регулювання страхового сектору в Україні на сучасному етапі характеризується значним динамізмом та розширенням переліку послуг з добровільного страхування, підвищенням вимог до створення страхових компаній та їх конкурентоспроможності, подальшою інтеграцією країни в міжнародні структури та необхідністю залучення страхових ринків. Капіталізація страхового ринку залишається другою за величиною серед інших небанківських фінансових ринків:

На кінець 2021 року загальна кількість страхових компаній становила 281, у тому числі 30 компаній зі страхування життя та 251 компанію з видів страхування, інших, ніж страхування життя.

Кількість страхових компаній продовжує зменшуватися протягом останніх років. У 2021 році було на 13 страхових компаній менше порівняно з 2020 роком та на 29 компаній менше порівняно з 2019 роком (Таблиця 2.1.2)

Таблиця 2.1.2

Мінімальний статутний капітал

Мінімальний розмір статутного капіталу	
Страхування життя	Види страхування, інші, ніж страхування життя
не менше 10 млн.	1 млн. євро

Одна з головних причин зменшення кількості страхових компаній стало затвердження Державною регуляторною комісією влітку 2018 року Розпорядження Державної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) № 850 «Обов'язкові критерії та нормативи, достатність

						Лист
						30
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

капіталу, платоспроможність, ліквідність, прибутковість, якість активів, ризики страхових компаній». Згідно з цим документом страхові компанії повинні створити додаткові резерви ліквідності та ліквідувати портфелі неякісних активів протягом двох років.

Розмір "подушки безпеки" для компаній з ризикових видів страхування становить 30 млн грн та 45 млн грн для компаній зі страхування життя. Наприкінці 2018 року компанія повинна була створити «подушку безпеки» в розмірі 30% від необхідної суми.

Поки великі страховики виконують це завдання, менші страховики, які не відповідають новим правилам, поступово йдуть з ринку.

Вжиття таких заходів спонукає державні страхові компанії забезпечити себе необхідними ресурсами для ефективної роботи та повноцінного виконання своїх функцій.

Надійність, конкурентоспроможність та привабливість інвестицій в український страховий ринок значно підвищиться. Загальні показники та динаміка розвитку страхового ринку представлені в Таблиці 2.1.3

Основні тенденції на страховому ринку України відображає аналіз галузі за основними та найпоширенішими видами страхування, такими як премії та виплати страхових відшкодувань. У 2021 році порівняно з 2020 роком спостерігалася позитивна динаміка зростання загальних премій та чистого прибутку від премій на 13,7% та 20,8% відповідно (рис. 2.1.1).

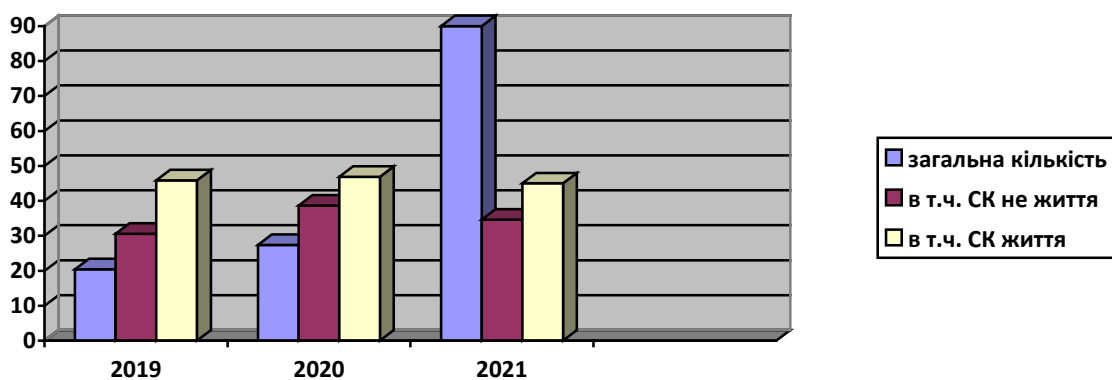

Рисунок 2.1.1 – Кількість страхових компаній за 2019-2021 роки

Таблиця 2.1.3

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка

Показники	2019	2020	2021	Темпи приросту	
				2020	2021
				%	%
Кількість договорів страхування укладених протягом звітного періоду, тис. од.					
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	61 272.8	70 658.3	77 495.0	15.3	9.7
- зі страхувальниками-фізичними особами	42 534,6	66 915.3	72 460.2	57.3	8.3
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	118 198,4	114 824.7	123 582,5	-2,9	7.6
Страхова діяльність, млн грн.					
Валові страхові премії, у т.ч.:	35 170.3	43 431.8	49 367,5	23,5	13.7
Зі страхування життя	2 756.1	2 913,7	3906,1	5,7	34.1
Валові страхові виплати, у т.ч.:	8 839.5	10 536.8	12 863,4	19.2	22.1
зі страхування життя	418,3	556,3	704,9	33,0	26.7
Рівень валових виплат, %	25.1%	24,3%	26.1%		
Чисті страхові премії	26 463.8	28 494,4	34 424,3	7,7	20,8
Чисті страхові виплати	8 561.0	10 256,8	12 432.6	19.8	21.2
Рівень чистих виплат, %	32.3%	36,0%	36.1%	-	-
Перестраховання, млн. грн					
Сплачено на перестраховання, у т.ч.:	12 668,7	18 333.6	17 940.7	44,7	-2.1
- перестраховикам-резидентам	8 706.4	14 937,4	14943.2	71.6	0.0
- перестраховикам-нерезидентам	3 962.3	3 396,2	2 997.5	-14,3	-11.7
Виплати, компенсовані перестраховиками, у т.ч.:	1 233.2	1 208,2	2 459.0	-2,0	103,5
- перестраховиками-резидентами	278,5	280,0	430,8	0.5	53.9
- перестраховиками-нерезидентами	954.7	928,2	2 028,2	-2,8	118.5
Отримані страхові премії від перестраховальників-нерезидентів	40.1	46.1	48.4	15.0	5.0
Виплати, компенсовані перестраховальникам-нерезидентам	14.2	13.8	44,4	-2,8	221,7
Страхові резерви, млн. грн.					
Обсяг сформованих страхових резервів	20 936.7	22 864.4	26975.6	9,2	18.0
- резерви зі страхування життя	7 828.2	8 389,6	9 335.1	7,2	11.3
- технічні резерви	13 108,5	14 474,8	17 640,5	10,4	21.9
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн					

Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	56075.6	57 381,0	63 493.3	2,3	10.7
Активи, визначені ст.31 Закону України (Про страхування) для представлення коштів страхових	35 071.9	36 084,6	40 666,5	2,9	12.7
Обсяг сплачених статутних капіталів	12661.6	12 831,3	12 636,6	1,3	-1,5

З табл. 2.1.3 можна простежити, що загальні премії зросли майже за всіма видами страхування.

- автострахування (КАСКО, МСК, "Зелена картка") (22,3%);
- страхування майна (26,3%);
- страхування життя (34,1%);
- страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (25,0%);
- медичне страхування (21,0%);
- страхування медичних витрат (55,1%),
- страхування від нещасних випадків (34,1%).

Одночасно, можна побачити, що зменшилися валові внески на страхування вантажу та багажу (38,1%); страхування фінансових ризиків (8,2%); страхування відповідальності (12,2%). У 2021 році співвідношення чистих премій до загальних премій зросло на 69,7% або на 4,1 відсоткових пункти порівняно з 2020 роком. Валові виплати зросли на 22,1%, а чисті виплати - на 21,2% порівняно з 2020 роком.

Рівень страхових виплат - це показник, який впливає на довіру споживачів до страхових продуктів, що пропонуються на ринку. Орієнтиром для цього показника зазвичай є середній рівень виплат у Великобританії, країні з історично високорозвиненими ринками та рівнем страхування. У 2021 році переданий перестраховальний бізнес зменшився на 2,1% через скорочення перестраховання у страховиків-нерезидентів на 11,7%. Водночас бізнес централізованого перестраховання зріс на 0,04%. Важливою особливістю фінансування страховиків є розподіл страхових резервів як частини залученого капіталу. Необхідність формування страхових резервів зумовлена стохастичним характером страхових подій, невизначеністю часу їх настання та розміру страхових відшкодувань.

Страхові резерви - це суми, які визначають грошове вираження зобов'язань страховика за договорами страхування (перестраховання) і, залежно від виду страхування, розраховуються відповідно до вимог законодавства для забезпечення

										Лист
										33
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата						

майбутніх виплат страхових відшкодувань. На кінець 2021 року страхові резерви зросли на 18,0% порівняно з аналогічною датою 2020 року; резерви зі страхування життя зросли на 11,3%, технічні резерви зросли на 21,9%. У 2021 році на українському страховому ринку поступово розвивається структура іноземного капіталу: Європейський капітал поступово витісняється іноземним.

Ефективне управління активами має забезпечити фінансову стійкість страховиків та їх здатність виконувати свої страхові зобов'язання у разі нестачі страхових резервів, генерувати інвестиційний дохід та мобілізувати ресурси для збільшення капіталу.

2.2. Організаційно-економічна характеристика діяльності ПАТ «Страхова компанія «ОСТРА»»

Загальна інформація ПАТ «Страхова компанія «ОСТРА»» зазначена в таблиці 2.1.2

Таблиця 2.1.4

Загальна інформація ПАТ «Страхова компанія «ОСТРА»» [8]

№ з/п	Види характеристик	Опис
1	Назва підприємства	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "ОСТРА"
2	Скорочена назва	СК «ОСТРА»
3	ЄДРПОУ	14288111
4	Юридична адреса	65026, м. Одеса, вул. Пушкінська, 13
5	Зареєстрований	Реєстраційна служба Одеського МУЮ, 29.02.1996
6	Розмір статутного внеску	14000000
7	КОАТУУ	5110137500 (ПРИМОРСЬКИЙ р-н)
8	Галузева належність (1)	65.12 Інші види страхування, крім страхування життя [9] До складу цього класу входить: - забезпечення інших видів страхування, крім страхування життя; - страхування від нещасних випадків та пожежі; - страхування здоров'я; - туристичне страхування; - страхування майна; - страхування автомобільного, водного, авіаційного транспорту;

						Лист
						34
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

		- страхування на випадок фінансових ризиків і втрат, страхування загальної цивільної відповідальності.
9	Галузева належність (2)	65.20 Перестраховування
10	Керівник	Магдієв Хірамагомед Газімагомедович, Голова Правління

ПрАТ «СК ОСТРА» - одна з перших страхових компаній в Україні, заснована в грудні 1990 року на базі обласного відділення «Інгосстраху». Завдяки ввічливій роботі, компетентному персоналу та досвідченому керівництву, ця страхова компанія досягла успіху на страховому ринку.

Робота підприємства сфокусована на ризиковому страхуванні, включаючи страхування майна, автотранспортних засобів, вантажів, морське страхування, страхування від нещасних випадків та добровіль не медичне страхування.

Серед клієнтів компанії – великі підприємства, порти, автотранспортні та транспортні компанії, банки і туроператори, а також приватні особи.

Компанія є членом Асоціації «Страховагалузь», Одеської торгово-промислової палати, Укрпорту та Одеської обласної організації роботодавців транспорту.

Головний офіс знаходиться в Одесі. Також є регіональні представництва в Дніпрі, Ізмаїлі, Бердянську, Харкові.

8 лютого 2022 року НБУ застосував до ПрАТ «СК «Остра» захід впливу у вигляді відкликання (анулювання) всіх ліцензій на провадження діяльності з надання фінансових послуг.

Це означає, що регулюючий орган (зазвичай державний) вирішив скасувати ліцензії компаній або фінансових установ, які надавали фінансові послуги (наприклад, кредитування, інвестиції, страхування, тощо). Після такого заходу ці компанії або установи не мають права здійснювати свою діяльність в рамках законодавства.

Це могло статися з різних причин, таких як:

1. **Порушення законодавства:** Якщо фінансова компанія або установа порушує закони і нормативи, регулюючий орган може вирішити скасувати їх ліцензії як покарання.

2. **Недобросовісна практика:** Це може бути випадок, коли компанія займається фінансовою діяльністю, яка вважається шкідливою для клієнтів або ринку загалом.

										Лист
										35
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата						

3. Фінансова нестабільність: Якщо фінансова установа перебуває в стані фінансової нестабільності і існує ризик її банкрутства, регулятори можуть також скасувати ліцензії для захисту інтересів клієнтів.

Відкликання ліцензій на надання фінансових послуг є суттєвим заходом, який може мати великі наслідки для компаній, їх клієнтів і ринку в цілому.

Дослідимо ці факти для підприємства ПрАТ «СК ОСТРА».

21 квітня 2021 року до страховика було застосовано захід впливу у вигляді зобов'язання про усунення порушень; ПрАТ «СК "ОСТРА» порушувало нормативи платоспроможності, капіталу та ризиковості діяльності. Оскільки порушення не були усунуті, 28 серпня 2021 року було зупинено дію всіх страхових ліцензій ПрАТ «СК "ОСТРА».

На сьогоднішній день до НБУ не надійшло жодних документів, що підтверджують усунення порушення. Крім того, активи компанії є недостатніми для виконання фінансових нормативів та мінімальних вимог до капіталу. Компанія потребує додаткового капіталу. Ліцензію страховика ПрАТ «СК «ОСТРА» на здійснення діяльності з надання фінансових послуг відкликано у зв'язку знезадовільним фінансовим станом, тривалим недотриманням нормативів платоспроможності, достатності капіталу та операційного ризику, а також неусуненням в установлений строк порушень, виявлених контролюючими органами. Рішення про відкликання ліцензії набуває чинності 9 лютого 2022 року [10].

Для визначення фінансового стану на ПрАТ «СК «ОСТРА» розрахуємо показники підприємства, проаналізуємо їх та на основі них надамо рекомендації щодо покращення стану на підприємстві.

Фінансово-економічний аналіз - це сукупність процедур, спрямованих на оцінку стану страхової компанії та ефективності використання її економічного потенціалу, а також прийняття цілеспрямованих управлінських рішень щодо оптимізації її діяльності.

						Лист
						36
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Таблиця 2.1.5

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ
«СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр.

Найменування показника	Роки			Абсолютне відхилення, тис.		
	2019	2020	2021	грн		
				2020-2019	2021-2020	2021-2019
Усього активів	25485	23621	22 876	-1864	-745	-2609
Необоротні активи	20577	20587	20587	10	-	10
Основні засоби	32	42	42	10	-	10
Довгострокові фінансові інвестиції	20536	20536	20536	-	-	-
Оборотні активи	4908	3034	5835	-1874	2801	927
Запаси	60	-	-	-60	-	-60
Сума дебіторської заборгованості	2018	2018	2018	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1494	393	271	-1101	-122	-1223
Частка перестраховика у страхових резервах	1336	623	1442	-713	799	106
Власний капітал	22116	20888	22457	-1228	3691	341
Нерозподілений прибуток	110	-1118	451	-1228	1569	341
Статутний капітал	14000	14000	14000	-	-	-
Капітал у дооцінках	156	156	156	-	-	-
Додатковий капітал	1253	1253	1253	-	-	-
Резервний капітал	6597	6597	6597	-	-	-
Довгострокові зобов'язання	3007	1739	136	-1268	-1603	-2871
Поточні зобов'язання	362	994	283	632	-711	-79
Чистий	202	-1228	279	-1430	1507	77

						Лист
						37
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

прибуток(збиток)						
------------------	--	--	--	--	--	--

З таблиці 2.1.3 видно, що станом на кінець 2021 року сума активів страхової компанії складає 22876 тис. грн, ця сума нижче, ніж у 2019 на 2609 тис. грн. та на 745 тис. грн. нижче, ніж у 2020 році. Основні засоби компанії зросли на 10 тис. грн., порівняно з 2019 роком, що вказує на збільшення кількості обладнання в страховій організації.

Статутний капітал та сума капіталу у дооцінках, додатковий капітал залишилися незмінною. Фінансові інвестиції за період, що аналізується не змінились, це вказує на те, що страхова компанія не вкладає гроші у інвестиційні проекти. Розмір власного капіталу страхової компанії станом на кінець 2021 року зріс на 341 тис. грн., порівняно з 2019 роком і на даний момент складає 22457 тис. грн, це було викликано збільшенням нерозподіленого прибутку, яке отримала страхова за 2021 рік на суму 451 тис.грн.

Сума дебіторської заборгованості за період, що аналізується не змінилась і складає 2 018 тис.грн, що говорить про те, що страховій компанії винні кошти за її послуги.

Протягом трьох років спостерігається зменшення довгострокових зобов'язань, також, поточні зобов'язання зменшились.

Стійкість фінансового стану страхової компанії залежить насамперед від правильного та ефективного інвестування фінансових ресурсів у динамічні активи. Більш детальний аналіз має вигляд оцінки перспектив розвитку страхової компанії на основі горизонтального аналізу активів і пасивів компанії.

Розглянемо детальніше динаміку показників активів у таблиці 2.1.4.

							Лист
							38
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата			

Таблиця 2.1.6

Горизонтальний аналіз активів ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА»
за 2019-2021 рр.

Назва показника	2019	2020	I кв. 2021	Абсолютне відх., (+/-)		
				2020- 2019	I кв. 2021 - 2020	I кв. 2021 - 2019
I. Необоротні активи						
Основні засоби	32	42	42	10	-	10
Довгострокові фінансові інвестиції	20536	20536	20536	-	-	-
Усього за розділом I	20577	20587	20587	10	-	10
II. Оборотні активи						
Запаси	60	-	-	-60	-	-60
Сума дебіторської заборгованості	2018	2018	2018	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1494	393	271	-1101	-122	-1223
Частка перестраховика у страхових резервах	1336	623	1442	-713	799	106
Усього за розділом II	4908	3034	3731	-1874	697	-1177
III. Необоротні активи, утримувані для продажу	0	0	0	0	0	0
Баланс	25485	23621	22876	-1864	-745	-2609

Проаналізувавши табл. 2.1.4 про стан активів страхової компанії, можна зробити висновок, що баланс ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» нестабільний. За період, що аналізувався, можна побачити зменшення розміру активів підприємство, особливих змін зазнали оборотні активи. Їх розмір за 2021 рік

						Лист
						39
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

у порівнянні з 2019 знизився на 1177 тис. грн. Основну питому вагу у необоротних активах за 2022 рік склали довгострокові фінансові інвестиції – 99,8. Найбільшу питому вагу у оборотних активах зайняла дебіторська заборгованість, що склала 51,1%, 38,65% займає частка перестраховика у страхових резервах, грошові кошти та їх еквіваленти склали всього 7,2%.

Проаналізуємо пасив страхової компанії в табл.2.1.3:

Таблиця 2.1.7

Аналіз пасивів ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021

рр.

Назва показника	2019	2020	2021	Абсолютне відх., (+/-)		
				2020-2019	2021 -2020	2021 -2019
Власний капітал	22116	20888	22 457	-1228	1569	341
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	3007	1739	136	-1268	-1603	-2871
Поточні зобов'язання і забезпечення	362	994	283	632	-711	-79
БАЛАНС	25485	23621	22876	-1864	-745	-2609

З таблиці 2.1.5 аналізу пасивів за період, що аналізується можна простежити зменшення пасиву балансу за 2021 рік. Це відбулося за рахунок росту власного капіталу на 341 тис. грн., порівняно з 2019 роком, що складає 22457 тис. грн, у порівнянні з 2020 роком ця сума була більша на 1569 тис. грн. Довгострокові зобов'язання мають тенденцію до зменшення, так, за 2020 рік сума зменшилась на 1268 тис. грн, за 2021 рік сума зменшилась на 1603 тис. грн, порівняно з 2020 роком. Поточні зобов'язання за 2020 рік, порівняно з 2019 збільшились на 632 тис. грн, за 2021 рік ця сума, порівняно з 2020 роком зменшилась на 711 тис. грн. Порівнюючи поточні зобов'язання, які виникли на кінець 2021 року та 2019 року, то ця сума зменшилась на 79 тис. грн. Це говорить про те, що підприємство погашало свої довгострокові поточні зобов'язання.

						Лист
						40
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Фінансовий стан підприємства визначається як результат функціонування всіх його елементів та його здатність підтримувати свою діяльність. Оптимізація фінансового стану є однією з головних умов майбутнього успішного розвитку підприємства. Хоча оптимізація фінансового стану є однією з головних умов майбутнього успішного розвитку підприємства, погіршення фінансового стану означає, що підприємство може збанкрутувати. Погіршення фінансового стану означає, що компанія може збанкрутувати.

Однією з основних характеристик страхової компанії є її платоспроможність, тобто, здатність своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання відповідно до умов.

Оскільки ПрАТ «СК "ОСТРА» порушувало нормативи платоспроможності, капіталу та ризиковості діяльності і такі порушення не були усунуті, 28 серпня 2021 року було зупинено дію всіх страхових ліцензій ПрАТ «СК "ОСТРА», обов'язково проведемо розрахунок показників платоспроможності підприємства.

Основними показниками, що використовуються для оцінки фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії, є:

- коефіцієнт ліквідності,
- фінансової стійкості,
- фінансової незалежності,
- використання активів.

Проведемо розрахунок показників ліквідності компанії (табл. 2.1.6).

Таблиця 2.1.8

Показники ліквідності ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр.

Показники ліквідності	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення			Нормативне значення
				2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019	
Поточна	13,6	3,1	13,18	-10,5	10,08	-0,42	1-3,0
Абсолютна	4,1	0,4	0,95	-3,7	0,55	-3,15	0,2-0,35

									Лист
									41
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата					

Швидка	13,4	3,1	0,95	10,3	-2,15	-12,5	0,7-1,5
--------	------	-----	------	------	-------	-------	---------

З таблиці 2.1.6 бачимо, що поточна ліквідність за 2019 рік склала 13,6. Для кредиторів це є позитивним значенням, однак, з боку власників і управлінців значення, вище нормативного, вказує на ознаку неефективної структури активів.

За 2020 рік цей показник зменшився до значення 3,1, це є нормативом і говорить про покращення змін у структурі активів. На кінець 2021 року показник поточної ліквідності виріс 4 рази і склав 13,18. Таке значення може вказувати на надмірну кількість оборотних активів. Це призводить до неефективного використання активів. Крім того, залучення додаткових дорогих коштів призводить до зростання фінансових витрат. Також, аналізуючи структуру активів підприємства, можна сказати, що ріст цього показника був спричинений здійсненням ризикових операцій, що і спричинило відкликання ліцензії з боку НБУ.

Показник абсолютної ліквідності за 2019 рік також мало завищений показники і склав 4,1. Це свідчить про проблеми компанії та неефективні стратегії в управлінні фінансовими ресурсами. На відміну від інших активів, грошові кошти не беруть участі у процесі виробництва та реалізації продукції і не приносять підприємству доходу. Тому надмірно високий коефіцієнт абсолютної ліквідності свідчить про те, що значна частина капіталу спрямована на формування невиробничих активів. За 2020 рік цей показник був у межах норми. У 2021 році цей показник склав 0,95

Показники швидкої ліквідності, за даними підприємства мали також завищені значення, особливо у 2019 році цей показник мав значення 13,4, станом на кінець 2021 року – 0,95. Бачимо, що розмір цього показника зменшується на протязі трьох років. Це говорить про те, що підприємству треба працювати для збільшення високоліквідних активів і зменшення поточних.

Розглянемо показники фінансової стійкості в в табл. 2.1.7.

Таблиця 2.1.9

Оцінка фінансової стійкості ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр.

Назва показника	2019	2020	2021	Абсолютне відх., (+/-)			Нормативне значення
				2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019	

								Лист
								42
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата				

Коефіцієнт фінансової стійкості	0,98	0,96	0,98	-0,02	0,02	-	0,7-0,9
Коефіцієнт фінансової стабільності	6,6	7,6	53,6	1,0	46,0	47,0	0,67-1,5
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,87	0,88	0,98	0,01	0,10	0,11	0,4-0,6
Коефіцієнт фінансової залежності	1,15	1,13	1,02	-0,02	-0,11	-0,13	1,67-2,5

З таблиці 2.1.7 можемо побачити, що коефіцієнт фінансової стійкості за аналізованій період маю трохи завищені значення, це говорить про позитивну тенденцію.

Коефіцієнт фінансової стабільності з 2019 по 2021 рік мав тенденцію до росту. Значення показника за період, що аналізується склали 6,6; 7,6; та 53,6 відповідно за 2019, 2020, 2021 роки. Високі значення індикатора можуть свідчити про те, що компанія не повністю реалізує свій потенціал.

Коефіцієнт фінансової незалежності, розрахований по підприємству за 2019-2021 рр. склали 0,87; 0,88; 0,98. Це показник вище нормативу, що свідчить про те, що компанія не реалізує свій потенціал у повній мірі.

Показник фінансової залежності по підприємству менше нормативного значення та, з кожним роком, має тенденцію до зниження. Це ще раз доводить, що підприємство не працює на повну міць.

З проведеного аналізу можна зробити висновки, що підприємство має незадовільну структуру активів підприємства, про що говорять значення розрахованих показників. Підприємству необхідно переглянути управлінську стратегію для покращення стану активів, збільшення їх ефективності. Саме незадовільний стан активів спричинив рішення щодо відкликання ліцензії діяльності.

В ході аналізу, було виявлено, що підприємство не надавало фінансовий звіт, починаючи з 2021 року, хоча, з затвердженому календарному плані це було передбачено (ДОДАТОК...). Підприємство не виконує зобов'язання для того, щоб виправити ситуацію. Це може спричинити банкрутство ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА». Хоча, показники підприємства мають задовільні значення.

							Лист
							43
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата			

2.2. Дослідження доходів та витрат ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА»

Витрати страховиків утворюють собівартість страхових послуг і враховуються при визначенні фінансових результатів та бази оподаткування. Віднесення витрат на собівартість страхових послуг регулюється загальними та галузевими правилами.

Проаналізуємо витрати ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр. за допомогою таблиці 2.2.8.

Таблиця 2.2.8

Аналіз динаміки витрат ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр.

Статті витрат	2019	2020	2021	Абсолютне відх., (+/-)		
				2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Адміністративні витрати	4 985	3 450	477	-1535	-2973	-4508
Витрати на збут	-	-	-	-	-	-
Інші операційні витрати	-	84	-	84	-84	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	188	-113	209	-301	322	91
Фінансові витрати	-	-	-	-	-	-
Інші витрати	244	-	-	-244	-	-244

З таблиці 2.2.8 бачимо, що адміністративні витрати зменшуються з кожним роком. За 2021 рік вони зменшились у порівнянні з 2019 на 90,4 %. Це пов'язано з відкликанням ліцензії на здійсненні страхових послуг з серпня 2021 року. Витрати на збут за весь аналізований період підприємством понесені не були. За 2021 рік витрати з податку на прибуток були збільшені в порівнянні з 2019 роком на 91 тис. грн..

						Лист
						44
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Доходи від страхової діяльності є основним джерелом доходів страхових компаній. Страхові компанії прагнуть отримати ці доходи, виходячи на страховий ринок і надаючи страхові послуги за певну плату.

Доходи страхових компаній можна поділити на три основні групи

- доходи від основної діяльності
- доходи від інвестиційної та фінансової діяльності;
- інші доходи.

Розглянемо динамічний аналіз доходів страхової компанії ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр. в таблиці 2.7.

Таблиця 2.2.9

Аналіз динаміки доходів ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр.

Показник	2019	2020	2021	Абсолютне відх., (+/-)		
				2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Інші операційні доходи	609	60	-	-549	-60	-609
Інші фінансові доходи	-	-	-	-	-	-
Інші доходи	487	-	-	-487	-	-487
Всього	1096	60	-	-1036	-60	-1096

З таблиці 2.2.9 видно, що за 2021 рік ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ОСТРА» за 2019-2021 рр доходів не отримувало. Це спричинено відкликанням ліцензії. За 2020 рік показники доходу також зменшились на 1036 тис грн., це на 94,5%.

2.3. Оцінка показників прибутковості ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"

Прибуток страхової компанії - це фінансовий результат її діяльності за певний звітний період (квартал, півріччя, дев'ять місяців або рік). Фінансовий результат - це вартісна оцінка результату діяльності страхової компанії. Його можна визначити як

										Лист
										45
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата						

різницю між доходами та витратами. Фінансовий результат, як правило, є позитивним, тобто прибутком, але іноді буває і збиток.

Оскільки страхові компанії мають на меті здійснювати не лише свою основну діяльність (страхування), а й інвестиційну та фінансову діяльність, то фінансовий результат страхової компанії є сумою фінансових результатів усіх цих видів діяльності.

Прибуток страховика включає прибуток від страхової діяльності, прибуток від інвестиційної та фінансової діяльності, прибуток від іншої звичайної діяльності та надзвичайних подій. Прибуток від страхової діяльності є найскладнішим для розрахунку.

Ступінь точності визначення фінансових результатів від страхової діяльності значною мірою залежить від того, наскільки точно премії розділені на зароблені та незароблені, тобто наскільки правильним є розрахунок резервів незароблених премій та власного капіталу перестраховиків.

Таблиця 2.3.10

Аналіз страхових премій та страхових виплат ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ
"ОСТРА"

Назва показника	2019	2020	2021	Абсолютне відх., (+/-)		
				2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Страхові премії, млн.тис. грн.	4 399	2 431	3 857,6	-1968	1426,6	-541,4
Страхові виплати, млн.тис.грн	238	362	-	124	-362	-238

З аналізу можемо побачити, що страхові премії за 2020 рік, порівняно з 2019 зменшились на 1968 тс. грн , а це на 44,7%. За 2021 цей показник збільшився на 1426,6 тис. грн, але був менше, ніж за 2019. Це говорить про перспективну тенденцію на майбутнє. Підприємство, при нормальному функціонуванні має перспективи до розвитку.

Рентабельність страхової діяльності - це здатність страхової компанії отримувати дохід від своєї діяльності та підтримувати своє існування на

									Лист
									46
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата					

мінімальному рівні. Це показник рівня прибутковості діяльності та всіх видів страхування.

Розрахунок рентабельності страхової діяльності ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА" за три аналізовані періоди представлено в таблиці 2.3.11.

Таблиця 2.3.11

Показники рентабельності страхової діяльності ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"

Показники по роках, %	2019	2020	2021	Абсолютне відх., (+/-)		
				2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Рентабельність страхової послуги	3,7	-34,9	40,8	-38,6	75,7	37,1
Рентабельність продажів	84,9	-3,4	-	88,3	3,4	-84,9
Рентабельність інвестиційної діяльності	-	-	-	-	-	-
Рентабельність активів	0,77	-5,0	1,2	-5,8	6,2	0,4
Рентабельність власного капіталу	0,9	-5,9	1,24	-6,8	7,14	0,34

З таблиці 2.3.11 видно, що показник рентабельності за 2021 рік має доволі високий показник – 40,8%, при тому, що за 2019 він складав 3,7%, а за 2020 взагалі мав від’ємне значення -34,9%. Це знову ж таки наголошує, що підприємство провадило ризикову діяльність за 2021 рік, що і послужило причиною виявлення недоліків роботи контролюючими органами.

Страхова діяльність – це діяльність, яка повинна забезпечувати платоспроможність своїм клієнтам, і, показники її фінансового стану повинні мати стабільність та надійність, що не можна сказати про ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА".

ВИСНОВОК ДО II РОЗДІЛУ

Оцінка прибутковості діяльності страхової компанії вимагає детального аналізу фінансових показників та інших факторів. Ось кілька ключових елементів, які можна врахувати при оцінці прибутковості страхової компанії:

1. Преміальний дохід: Преміальний дохід страхової компанії є основним джерелом прибутку. Він складається зі страхових внесків, які клієнти платять за страхові поліси. Оцінка рівня преміального доходу та його зростання з часом є важливою для визначення прибутковості компанії.

2. Збитковість: Збитковість є іншим важливим показником для оцінки прибутковості страхової компанії. Вона вказує на те, скільки коштів компанія витрачає на виплату страхових випадків та інших зобов'язань. Оптимальна балансування між преміальним доходом та збитковістю є ключовим фактором успіху страхової компанії.

3. Інвестиційний дохід: Багато страхових компаній також мають власні інвестиційні портфелі. Оцінка прибутковості інвестиційного портфеля може вплинути на загальну прибутковість компанії. Це включає дохід від облігацій, акцій, нерухомості та інших активів, які компанія утримує.

4. Резерви: Страхові компанії також встановлюють резерви для покриття майбутніх зобов'язань. Оцінка розміру та достатності резервів є важливим аспектом оцінки прибутковості компанії.

5. Керівництво та управління: Компетентність та ефективність керівництва страхової компанії також впливають на прибутковість. Якісне управління ризиками, стратегічне планування та інші фактори можуть сприяти досягненню прибуткових цілей.

						Лист
						48
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

У другому розділі роботи розраховали та проаналізували основні показники, що характеризують фінансовий стан підприємства ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА". За своєю характеристикою, підприємству припинили дію ліцензій на надання страхування, у зв'язку з загрозою платоспроможності страхової компанії.

В ході аналізу була виявлена незадовільна структура аналізу, про що говорять показники ліквідності за 2019-2021 роки. Більшість з них були завищені, і говорять про те, що підприємство не використовує свій потенціал у повній мірі.

Аналізуючи доходи та витрати підприємства за 2019-2021 рр. було визначено, що за 2019 рік підприємство отримало чистого прибутку у розмірі 202 тис. грн., у 2021 році цей показник мав від'ємне значення і склав -1228 тис. грн., а у 2021 році прибуток склав 279 тис. грн.

Використовуючи прибуток (збиток) підприємства, провели розрахунок показників рентабельності підприємства. З розрахунку можна побачити, що рентабельність страхової послуги по підприємству складав: за 2019 рік – 3,7%; за 2020 цей показник був від'ємного значення -34,9, а у 2021 році 40,8. Відстежується стрімкий ріст рентабельності, що спровокувало позбавлення ліцензії на надання страхових послуг. Такий стрімкий ріст говорить про ризикову діяльність і в майбутньому може створити проблеми з діяльністю підприємством.

Інвестиційний прибуток не прослідковується, хоча на балансі обліковуються довгострокові фінансові інвестиції.

Управління на підприємстві має незадовільну оцінку, оскільки для надійного і стабільного отримання прибутку, потрібно розробити стратегію щодо управління:

- оборотним капіталом;
- інвестиціями;
- маркетингом, оскільки прослідковується повна відсутність витрат на збут;
- регулювання страховими послугами та контроль за їх законністю.

						Лист
						49
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ОТРИМАННЯ ДОХОДІВ ПАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"

3.1. Зарубіжний досвід підвищення прибутковості страхових компаній

Вплив на структуру ринку та прибутковість страхових організацій можна розділити на дві категорії:

- по-перше, стан економіки, розвиток законодавства, купівельна спроможність населення розвиток і купівельна спроможність населення.

- по-друге, продуктові та технологічні інновації страхових компаній та диверсифікація каналів збуту.

Перший категорія має значний вплив на ринки, що розвиваються, наприклад сюди відносяться такі ринки, як Індія, Китай, Аргентина, Бразилія, Індонезія та інші. Ці країни характеризуються низьким рівнем проникнення страхування - в середньому премії становлять близько 3%.

На рівні близько 3% в середньому існує попит на прості продукти, такі як кредитне страхування життя, страхування, не пов'язане зі страхуванням життя, та автострахування.

Остання категорія є більш важливію, наприклад, на "насичених" ринках.

Ринки Західної Європи та Північної Америки характеризуються попитом на складні продукти та високим рівнем премій, що перевищує 11%.

На висококонкурентному ринку високі обсяги продажів і прибутковість досягаються переважно завдяки новим продуктам та методам продажів. Ці рішення адаптуються до національних умов і тому можуть бути відносно легко "імпортовані".

						Лист
						50
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Країни, що розвиваються, мають високий потенціал з низки причин, серед яких макроекономічні фактори, такі як демографічні бонуси, прихід іноземних страховиків (наприклад, Філіппіни та Малайзія).

Країни, що розвиваються, мають високий потенціал завдяки таким макроекономічним факторам, як демографічні бонуси, вихід на ринок іноземних страховиків (наприклад, Філіппіни, Малайзія, з деякими обмеженнями), Китай і Південна Корея.

Також це має ефект оптимізації бізнес-процесів компанії та підвищення технологічної ефективності за рахунок власних ресурсів. Наприклад, страховий андеррайтинг на основі даних про водіння, який з'явився в США на початку 2000-х років, як очікується, знизить страхові премії на 20 відсотків для половини водіїв і, за оцінками, зробить водіння на 20% безпечнішим.

Використання ІТ-систем для відстеження змін у даних застрахованих осіб та медичних організацій може зменшити кількість страхових випадків щонайменше на 4%. Загалом, покращення технічних можливостей компанії та оптимізація бізнес-процесів може суттєво підвищити рівень виплат.

Міжнародний досвід показує, що рівень розвитку країни часто визначається тим, як розвивається страхування.

Це пов'язано з тим, що в багатьох країнах страховий сектор займає важливе місце і рівень розвитку країни часто визначається тим, як організований страховий сектор.

За рівнем прибутковості страхові компанії поступаються лише комерційним банкам.

Ресурси, акумульовані страховими компаніями, за своєю природою можуть бути використані для довгострокових інвестицій. Тому страхові компанії займають важливе місце на ринку вільних капіталів.

Кожна держава має власне страхове законодавство. Страхові компанії мають широкий спектр повноважень, зокрема страхові компанії можуть розробляти власні страхові політики та стратегії, а також визначати розмір страхових відшкодувань та компенсацій, що підлягають виплаті.

						Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		51

Той факт, що страхові компанії мають широкі повноваження щодо визначення розміру страхових виплат і компенсацій, є унікальною особливістю страхового ринку США.

В Японії страхуванням займаються кооперативи, приватні страхові компанії та державні установи.

Основна увага приділяється задоволенню потреб членів. Оскільки кооперативне страхування перебуває під контролем усіх членів, тому воно має тенденцію до раціонального розвитку.

Кооперативне страхування є більш доступним для страхувальників завдяки невеликим внескам. Воно є більш доступним для страхувальників і, таким чином, значно підвищує конкурентоспроможність на національному страховому ринку.

Конкурентоспроможність на національному страховому ринку зростає. Крім того, приватні компанії та державні підприємства шукають найбільш прибуткові сектори.

Страховий ринок Німеччини демонструє динамічний розвиток. Щорічний приріст страхових премій становить 10 відсотків. Усі вітчизняні та іноземні страхові компанії, що діють на території Німеччини, підлягають обов'язковому державному нагляду з боку Федерального страхового відомства.

Вони підлягають обов'язковому державному нагляду з боку Федерального відомства страхового нагляду. Основними методами ухилення від сплати податків є аниження чистого приросту вартості майна компанії.

Залучення іноземного капіталу є особливо важливим для розвитку страхових компаній. Оскільки це особливо важливо для розвитку страхових компаній, велика увага має бути приділена регулюванню доступу на український страховий ринок. Однією з основних тенденцій розвитку світового страхового ринку є використання сучасних систем страхування. - продаж страхових продуктів онлайн. Це збільшує кількість страхувальників.

Це збільшує кількість страхувальників, робить процедуру страхування простішою, а ціни дешевшими, ніж при звичайних методах продажу.

						Лист
						52
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Очікується, що це збільшить кількість страхувальників порівняно зі звичайними методами продажу. Також пропонується створити регіональні страхові регіони та єдину страхову систему.

3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості страхових компаній ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА"

Значно більшою мірою, ніж інші фінансові установи страхова сфера послуг схильна до впливу невизначеності та ризику в ринкових умовах і піддаються впливу зовнішніх факторів. Тому, існує потреба в ефективній, прозорій та надійній середньо- та довгостроковій стратегії розвитку страхових компаній.

Середньо- та довгострокова стратегія розвитку страхових компаній повинна включати наступні аспекти:

- Стратегічне планування формування страхових резервів .
- Стратегічне планування страхових резервів з точки зору формування оптимального портфеля послуг страхового ринку, оптимізації структури капіталу та оптимізації структури тарифів.
- Розробка та оцінка надійних інвестиційних інструментів для довгострокового збереження страхових резервів.
- Створення ефективних та фінансово-економічно обґрунтованих механізмів управління, здатних забезпечувати оперативне управління в режимі реального часу.

З виконаного аналізу видно, що ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА" надає короткострокові страхові послуги. За характеристикою ці послуги є ризиковими, що спричинило отримані результати. Тому основним напрямом покращення показників та підвищення прибутковості ми пропонуємо зміну виду діяльності на довгострокові послуги. Саме такий вид послуг спричинить підвищення показників інвестиційної діяльності підприємства. На сьогодні, прибуток від інвестиційної діяльності ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА" дорівнює 0.

						Лист
						53
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Інвестиційна діяльність страхової компанії являється повним важелем постійного підвищення надійності компанії, яку слід розглядати як системну задачу формування та оцінки інвестиційної діяльності страхової компанії.

Систематичним завданням є створення, оцінка та управління інвестиційними проектами в контексті довгострокового страхування.

Основні покращення полягають у наступному:

- підвищити якість послуг та кваліфікацію персоналу;
- використання іноземного досвіду для розвитку інноваційної діяльності;
- впровадити інтернет-страхування;
- розширити спектр страхових послуг.
- впроваджувати нові види страхування;
- співпрацювати з іншими страховиками, недержавними пенсійними фондами та банками;
- співпрацювати з іншими страховиками, недержавними пенсійними фондами та банками
- співпрацювати з пенсійними фондами та банками;
- оптимізувати маркетингову діяльність;
- збільшити кількість способів поширення інформації про компанію.
- покращити інвестиційну діяльність для отримання додаткового прибутку.

Ключовими завданнями для страхових компаній на найближчі п'ять років є зміцнення позицій на страховому ринку та збільшення надходжень страхових премій та зниження витрат за рахунок використання вищезазначених напрямків розвитку. Все це буде досягнуто в поєднанні з ефективним використанням власних можливостей та загальним розвитком страхового ринку України.

						Лист
						54
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

ВИСНОВОК

У першому розділі курсової роботи був проведений теоретичний аналіз прибутковості на підприємстві. Розглянули поняття «прибуток» та дали своє визначення цьому показнику. Визначили його основні функції та значення прибутку на підприємстві. Визначились, які саме показники потрібні для охарактеризування прибутковості підприємства.

У другому розділі розглянули загальний стан страхової діяльності в Україні. Було визначено, що в цілому по країні страхові компанії функціонують на достатньому рівні, але просліджується тенденція щодо виходу декількох крупних страхових компаній на Європейський ринок. Для того, щоб попередити втрату страхових суб'єктів, потрібно моніторити стан компаній. Контролюючі та законодавчі органи повинні створити максимально сприятливі умови для розвитку страхових компаній в Україні.

Була складена техніко-економічна характеристика підприємства ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА". Під час аналізу було виявлено, що у 2021 році Національний банк України припинив дію ліцензії на надання страхових послуг.

Розрахувавши набір фінансових показників, що характеризують фінансовий стан підприємства було виявлено, що показники знаходяться в незадовільному стані. Це було спровоковане ризикованістю видів послуг, які надає ПрАТ "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОСТРА".

Саме тому, у третьому розділі кваліфікаційної роботи було запропоновано низку заходів щодо усунення недоліків, що може стати посиленням до покращення показників. І, тим самим, це дає шанс підприємству заслужити довіру НБУ та клієнтів.

						Лист
						55
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Зм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата	

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2009. 299с.
2. Алексеєнко Л.М. Економічний тлумачний словник: власність, приватизація, ринок цінних паперів / Л.М. Алексеєнко, В.М. Олексієнко. – Тернопіль: Астон, 2003. – 672 с.
3. Білик Т. Теоретичні аспекти прибутку / Т. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – С. 7-8.
4. Гаватюк, Л. С. Шляхи підвищення рівня прибутковості вітчизняних підприємств у сучасних умовах господарювання / Л. С. Гаватюк, Н. М. Перегіняк // Економіка та суспільство – 2017 -№ 9.- С. 363-367. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/62.pdf.
5. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), – 2003. – №18-22 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
6. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
8. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021.
9. Довгань Л.П., Радкевич М.В. Моделювання впливу факторів на формування прибутку державного підприємства. Приазовський економічний вісник. 2017. № 5 (05). С. 122-128.
10. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності / Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. // Випуск №3. – 2016. – URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/3_ukr/33.pdf

					БЕП 32.19.000.КРБ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

11. Іщенко Н. А. Факторний аналіз формування прибутку підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2010. Вип. 17. С. 210-214.

12. Мочерний С.В. Політична економія: [навч. посібник] / С.В. Мочерний, Я.С. Мочерна. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684 с.

13. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 (із змінами та доповненнями).

14. Онлайн-сервіс YouControl - 20 показників, щоб зрозуміти фінансовий стан компанії [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua/articles/finansovyy-skorynh-vid-youcontrol%3Ayak-pereviryty-stabilnist-firmy-za-dekilka-sekund/>.

15. Орехова А.І. Економічна сутність категорії прибуток / А.І. Орехова // Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». - №7, 2013. – с. 313-316.

16. Основи економічної теорії: Підручник / А. А. Чухно, П. С. Єщенко, Г. Н. Клишко та ін.; За ред. А. А. Чухна. - К.: Вища шк., 2001. - 606 с.

17. Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. Економічний словник. К. : Кондор, 2007. 358 с.

18. Сайт НБУ - Страховику анульовано ліцензії від 09.02.2022[Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strahoviku-anulovano-litsenziyi-13442>.

19. Словник термінів і понять, що вживаються у чинних нормативно-правових актах України / упор. О.В. Богачова, К.С. Винокуров, Ю.І. Крусь; відп. ред. В.Ф. Сіренко, С.Р. Станік. К.: Оріяни, 1999. 502 с.

20. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Кондор, 2007. 400 с.

21. Stock market infrastructure development agency of Ukraine (SMIDA) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://smida.gov.ua/db/prof/14288111>.

					БЕП 32.19.000.КРБ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		